

Landstingsfullmäktige

§ 148 Regional indelning – tre nya län. Yttrande
VLL 1567-2016**Sammanfattning**

Västerbottens läns landsting har beretts möjlighet att yttra sig över delbetänkandet "Regional indelning – tre nya län" (SOU 2016:48). Landstinget har under indelningskommitténs tidigare arbete också givits möjlighet att bidra med lokalt kunskapsunderlag och i dialog med kommittén värderat underlaget. Landstingets beredningsarbete har skett i stor samverkan med övriga tre norrlandsting.

Av yttrandet framgår bland annat att Västerbottens läns landsting stödjer grundargumentet att landstingens och länens medborgare skulle gynnas av färre, större och kraftfullare län/regioner. Vidare anser landstinget att det är önskvärt att bildandet av Norrlands län kan ske 2019 för att ta tillvara effekter av samordning, utveckling och effektivisering som en grund för nödvändiga satsningar och framtida utveckling inom hälso- och sjukvårdssektorn.

Landstinget ser den stora geografiska ytan som bildar Norrlands län som utmanande när det gäller demokratispekter och lokalkännedom. De argument som i övrigt talar för att en större region blir en starkare kraft som kan ta tillvara regionens intressen nationellt och internationellt överväger dock.

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Landstingsfullmäktige beslutar:

Yttrande avges enligt upprättat förslag.

Beslutsunderlag

- Skrivelse från Finansdepartementet
- Länk till SOU 2016:48
- Förslag till yttrande

Överläggning och förslag till beslut under sammanträdet

Under överläggningen yttrar sig Peter Olofsson (S) 12 anföranden, Nicklas Sandström (M) sex anföranden, LiseLotte Olsson (V) tre anföranden, Marianne Normark (L), LiseLotte Olsson (V), Thommy Bäckström (V) fem anföranden, Petter Nilsson (SD) 12 anföranden, Nicke Grahn (L) fem anföranden, Ewa-May Karlsson (C) två anföranden, Jens Wennberg (L) fyra anföranden, Robert Winroth (MP) två anföranden, Maria Kristoffersson (C) två anföranden, Ulf Björk (S) fyra anföranden, Olle Edblom (C) fem anföranden, Janeth Lundberg (S) två anföranden, Carin Hasslow (L), Kenneth Andersson (S), Rikard Lähdekorpi (V), Harriet Hedlund (S) två anföranden, Eva Andersson (S) två anföranden och Per-Erik Lundmark (S).

Landstingsfullmäktige

Peter Olofsson (S) med stöd av Birgitta Nordvall (KD), LiseLotte Olsson (V), Robert Winroth (MP) Ewa-May Karlsson (C), Maria Kristoffersson (C), Ulf Björk (S), Olle Edblom (C), Janeth Lundberg (S), Kenneth Andersson (S), Harriet Hedlund (S), Eva Andersson (S), Per-Erik Lundmark (S) och Rikard Lähdekorpi (V) yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut enligt protokollsbilaga 4.

Nicklas Sandström (M) yrkar bifall till Moderaternas förslag till yttrande enligt protokollsbilaga 5.

Marianne Normark (L) med stöd av Nicke Grahn (L), Thommy Bäckström (L), Jens Wennberg (L) och Carin Hasslow (L) yrkar bifall till Liberalernas förslag till yttrande enligt protokollsbilaga 6.

Petter Nilsson (SD) yrkar bifall till Sverigedemokraternas förslag till yttrande enligt protokollsbilaga 7.

Ewa-May Karlsson (C), med stöd av Maria Kristoffersson (C), Birgitta Nordvall (KD), Olle Edblom (C) och Peter Olofsson (S), yrkar på att följande tillägg ska göras i landstingsstyrelsens förslag till yttrande;

"Att reformen ska leda till att lokalt och regionalt beslutsfattande stärks genom nya besluts- och samarbetsformer samt decentralisering av statliga anslag.

Decentralisering av lokaliseringen och tillgången till både statlig och regional verksamhet och service som ger ökad utvecklingskraft.

Dessutom ska statliga verksamheters indelning följa den regionala indelningen."

Beslutsgång

Ordförande ställer förslagen mot varandra och finner att landstingsfullmäktige beslutar bifalla landstingsstyrelsens förslag till beslut.

Ordförande ställer proposition på Ewa-May Karlssons (C) m.fl:s tilläggsyrkande och finner att landstingsfullmäktige beslutar att bifalla detsamma.

Landstingsfullmäktiges beslut

Yttrande avges enligt upprättat förslag med tillägget;

"Att reformen ska leda till att lokalt och regionalt beslutsfattande stärks genom nya besluts- och samarbetsformer samt decentralisering av statliga anslag.

Decentralisering av lokaliseringen och tillgången till både statlig och regional verksamhet och service som ger ökad utvecklingskraft.

Dessutom ska statliga verksamheters indelning följa den regionala indelningen."

Landstingsfullmäktige

Reservationer

Reservation av Nicklas Sandström, Catharina Viktorsson, Eva Fransson, Elin Segerstedt Söderberg, Liv Granbom, Isac Öberg (M), Anna-Karin Nilsson, Lena Riedl och Per Hörnsten (samtliga M) till förmån för Nicklas Sandströms förslag.

Reservation av Marianne Normark, Carin Hasslow, Thommy Bäckström, Jens Wennberg, Nicke Grahn och IngMarie Westh, samtliga (L), till förmån för Marianne Normarks m.fl:s förslag.

Reservation av Petter Nilsson (SD) till förmån för eget förslag.

Rätt utdraget betygar:

Landstingsfullmäktige

2016-09-27

VLL 1567-2016

Regional indelning - tre nya län. Landstingsstyrelsens förslag till yttrande

Sammanfattning

Västerbottens läns landsting har beretts möjligheten att yttra sig över delbetänkandet "Regional indelning - tre nya län" (SOU 2016:48).

Landstinget har under indelningskommitténs tidigare arbete också givits möjlighet att bidra med lokalt kunskapsunderlag och i dialog med kommittén värderat underlaget. Landstingets beredningsarbete har skett i stor samverkan med övriga tre norrlandssting.

Landstinget stödjer grundargumentet att landstingens och länens medborgare skulle gynnas av färre, större och kraftfullare län/regioner.

Landstinget anser att det är önskvärt att bildandet av Norrlands län kan ske 2019 för att ta tillvara effekter av samordning, utveckling och effektivisering som en grund för nödvändiga satsningar och framtida utveckling inom hälso- och sjukvårdssektorn.

Landstinget ser den stora geografiska ytan som bildar Norrlands län som utmanande när det gäller demokratispekter och lokalkännedom. De argument som i övrigt talar för att en större region blir en starkare kraft som kan ta tillvara regionens intressen nationellt och internationellt överväger dock.

Generella utgångspunkter

Landstinget delar bilden av de utmaningar som samhällsorganisationen står inför. Ur medborgarnas perspektiv är den största utmaningen att framgent ha en jämlik tillgång till den nivå av hälso- och sjukvård som är möjlig med hänsyn till finansiering, kompetensförsörjning och kunskapsutveckling. Landstinget ser också att regional tillväxt och utveckling är en förutsättning för skattekraft och välfärdens utveckling.

Landstinget delar synen att hälso- och sjukvården har behov av fortsatta strukturförändringar för att kunna bli mer kostnadseffektiv. Det handlar både om en koncentration av vissa resurser för specialiserad vård, men även gemensamma strukturer och resurser för decentraliserad sjukvård. En sammanhållen forsknings- och innovationsstruktur ger både förutsättningar för utveckling och kan attrahera kompetenta medarbetare.

De ökande investeringsbehov i byggnader och teknisk utrustning som gäller för oss och övriga landsting gynnas av samordning och en större kritisk massa. Den ökade digitaliseringen kräver både gemensamma stora investeringar, men och också en jämlik och utbyggd infrastruktur.

Landstingens ekonomiska ställning har försvagats de senaste åren. Detta gäller inte minst för norrlandstingen. Såväl årsresultat som soliditet och pensionskulder uppvisar en negativ utveckling.

Landstingsfullmäktige

2016-09-27

VLL 1567-2016

Nationella konsekvenser

Landstinget stödjer i stort de argument som anförs för skapandet av större län. Kommittén har samlat, men avstått från att vikta de olika argumentens betydelse. Landstingets utgångspunkt är att då länens/landstingens uppdrag till mer än 9/10 består av hälso- och sjukvård bör dessa argument ha den tyngsta betydelsen.

Tillväxt och utveckling

Landstinget delar synen att större län är en förutsättning för tillväxt och utveckling. Landstinget anser att större regioner med en starkare roll i arbetet med regional tillväxt och utveckling i Sverige är avgörande för att kunna möta och ta tillvara de möjligheter och utmaningar som tecknas av indelningskommittén. Exempelvis leder dagens splittrade struktur och assymetri till att små län i dag inte kan attrahera nationella och Europeiska projekt och infrastruktursatsningar som de tre största regionerna naturligt gör. Ett annat viktigt område är möjligheten att koordinera och få till stånd större och långsiktiga regionala satsningar inom infrastruktur och kollektivtrafik, digitalisering samt attraktiva miljöer för människor och företag.

Regional samhällsorganisation

En ny koncentrerad regionbildning ger också möjlighet att åtgärda den assymetri som råder för statliga myndigheters representation i nuvarande län. Landstinget delar kommitténs bedömning att länsstyrelsens uppdrag att samordna staten regionalt bör förtydligas och förstärkas, liksom länsstyrelsernas roll i det regionala tillväxtarbetet.

Landstinget anser att Länsstyrelsens roll som statlig samordnare främst bör fokusera på arbetet med statliga mål, lagar och tillsyn snarare än att företräda det utvecklingsarbete som sker på olika myndigheter. En samlad statlig hållning kring avvägning av mål och lagar skulle kunna förenkla kommunernas planprocesser samt arbetet med regionala strategier och utvecklingsinsatser. Länsstyrelsens roll i tillväxtarbetet bör fokusera på att främja samverkan och dialog mellan region och myndigheter kring det regionala tillväxtarbetet och statliga mål och intressen, snarare än att vara statens samlade företrädare i tillväxtarbetet.

Landstinget anser att det vore av värde om regeringen i kommande proposition fastslår att Sverige på regional samhällsnivå från år 2023 ska vara indelat i sex län och att relevanta statliga myndigheter ska följa denna indelning.

De nuvarande sex sjukvårdsregionerna har skapats för att möjliggöra samverkan. Samverkansnämndernas funktion som enbart rådgivande organ lämnar fortfarande ett stort utrymme för kostnadseffektiv samordning av sjukvårdsresurser.

Utgångspunkter för indelning

Med utgångspunkt från utredningsdirektivet där arbete som gjorts i tidigare utredningar ska vara vägledande stödjer landstinget ansvarskommitténs kriterier för indelning. De förstärker både förutsättningarna för hälso- och sjukvårdsuppdraget och för regional utveckling. Utredningen konstaterar att olika perspektiv har olika logiker och därmed finns inte en indelning som möter alla olika perspektiv optimalt. Det blir då viktigt att det indelningsperspektiv som generar störst medborgarnytta får störst genomslag.

Landstingsfullmäktige

2016-09-27

VLL 1567-2016

Föreslagen länsindelning

Landstinget stödjer ambitionen att i förslaget försöka skapa jämstarka län. Västerbottens läns landsting önskar ingå i ett gemensamt län/region med sina tre grannlandsting. Landstinget ser det som en stor fördel att kunna bilda detta län 2019. Ett försenat startdatum skulle riskera att samordningskraft förloras, utveckling parkeras och kostnadseffektiva lösningar senareläggs. Landstinget konstaterar att namngivningen av länen följer en logisk konsekvens, men ser att den geografiska skillnaden mellan Norrland och Norrlands län kan komma att vålla missförstånd.

Lokala/regionala konsekvenser för Norrlands län

Västerbottens läns landsting delar kommitténs bedömning av de effekter som en sammanslagning av de fyra Norrlandslänen skulle möjliggöra. Landstinget konstaterar att kommittén bl.a. lyfter fram dynamiska effekter för arbetsmarknad, regional utveckling, infrastruktur, kollektivtrafik och kultur.

Landstinget delar också kommitténs analys om fördelar för hälso- och sjukvården i fråga om resurseffektivitet och utvecklingskraft. Administrativ samordning och framtida gemensamma investeringar kan frigöra de resurser som krävs för att möta medborgarnas förväntan på utbud, tillgänglighet och kvalitet inom vård och omsorg. Det gäller såväl specialiserad sjukvård som primärvård.

Infrastruktur och kollektivtrafik

Det föreslagna Norrlands län omfattar geografiskt mer än halva Sveriges yta. Det kommer att vara av yttersta vikt att en väl fungerande kollektivtrafik och övrig infrastruktur kan bidra till att hålla samman hela regionen. Regeringen bör därför överväga att rikta extra medel till Norrlands län för att säkerställa en hållbar utveckling inom området.

Skattesats och ekonomi

Indelningskommittén konstaterar att en bibehållen genomsnittlig skattesats för den nya regionen skulle landa på 11,45 skattekronor under förutsättning att kollektivtrafiken överförs till landstingen på samma sätt som genomförts i Jämtland, med en skatteväxling på 0,35 kronor för det tre övriga landstingen. Det skulle innebära en skatteköning från dagens nivå i Jämtland och Västerbotten och en motsvarande minskning i de två andra länen. Västerbottens läns landsting betonar att den aviserade köningen om 0,50 kronor till 11,60 kronor år 2017 kommer att genomföras för att möta fortsatta kända sänkningar i utjämningsystemet.

Det kommunalekonomiska utjämningsystemet

Landstinget stödjer kommitténs förslag att det nya landstinget ska ha rätt till samma belopp som gällde för de ingående landstingen vid tidpunkten för indelningsändringen. Det utesluter inte behovet att framgent göra en ny översyn av hela utjämningsystemet.

Landstingsfullmäktige

2016-09-27

VLL 1567-2016

Demokratiaspekter

Utredningen lyfter fram att ett Norrlands län kommer att omfatta en mycket stor geografisk yta, vilket kan medföra en särskild utmaning när det gäller aspekter som demokratifrågor, lokalkännedom vid beslutsfattande och tillgänglighet till beslutsfattare. Västerbottens läns landsting anser att de frågorna behöver hanteras med stor respekt samtidigt som landstinget konstaterar att den samverkan som bedrivs redan i dag mellan de fyra nordligaste länen fungerar väl trots de stora avstånden. Det finns en betydande kunskap och erfarenhet att bygga vidare på. I avvägningen mellan risker med ett till ytan stort län och de möjligheter en större bas medför anser landstinget att det senare väger tyngre.

Namn

Landstinget ställer sig bakom benämningen Norrlands län.

Residensstad

Landstinget avstår från att föreslå residensstad i detta skede.

Regional indelning - tre nya län. Moderaternas förslag till yttrande

Bildandet av större regioner är inte en prioriterad fråga som en del i att lösa utmaningarna med framtidens hälso- och sjukvård. Nya större regioner har inte visat sig ge bättre sjukvård utan det är fortsatt mindre landsting som visar bäst resultat när det gäller medicinska resultat och ekonomi. Rekryteringen har inte heller visat sig underlättas med en större regionbildning.

Situationen är den att Socialdemokraterna i Norrland tillsammans med regeringen vill gå vidare med en regionbildning i hela Sverige och de fyra länen i Norrland. Det är något som andra partier lokalt måste förhålla sig till och därmed bidra konstruktivt i arbetet med att hitta en lösning som blir så bra som möjligt för medborgarna som förväntar sig offentlig service av högsta kvalitet.

Om det nu ska bildas en större region är en lösning med de fyra nordligaste länen den enda logiska för att åstadkomma ett tillräckligt stort patientunderlag för att kunna bedriva högspecialiserad sjukvård och utbildning. En halvmesyra med två eller tre län riskerar att mycket kraftigt skada den högspecialiserade sjukvården i Norrland och skapa år av omorganisering av ledningsstrukturer. Om inte alla fyra län kan ingå i en gemensam storregion är det således mycket bättre att avvakta till dess att det är möjligt att samla alla län samtidigt.

För Norrland är den helt avgörande frågan Norrlands universitetssjukhus framtid och fortsatta utveckling. Därför är organiseringen efter sjukvårdens förutsättningar helt avgörande.

Om Nus skulle tappa ett läns befolkningsunderlag skulle det betyda att regionsjukvården skulle falla ihop likt ett korthus på grund av ett allt för litet patientunderlag. Redan i dag skulle det behövas över en miljon patienter för många högspecialiserade vårdgrepp. De fyra norrlandsläna har redan i dag för få patienter sett till vad en region och ett universitetssjukhus behöver för att upprätthålla jourlinjer och spetsverksamhet.

Det finns all anledning att inta en skeptisk hållning till den omfattande förändring som nu föreslås. Om förändringar i den regionala indelningen ska ske måste de motiveras i det enskilda fallet, bygga på tydlig medborgarnytta och ha stark förankring hos dem som faktiskt berörs: människor runtom i länen.

Vägen är dock lång innan förslaget kan bli verklighet med många frågor som måste lösas och ett slutgiltigt beslut i riksdagen. En av de frågor som måste lösas är på vilket sätt det blir bättre för medborgarna? Medborgarnytan måste vara i fokus, inte teoretiska argument om stordriftsfördelar och regionförstoring.

Hur bidrar förändringen till bättre kvalitet, tillgänglighet och service? En ny region för hela Norrland innebär en vidsträckt geografi med stora utmaningar, till det hör en i många delar eftersatt infrastruktur där möjlighet till kollektivt resande med exempelvis tåg saknas från flera orter, och där vägnätet lämnar mycket att önska när det gäller framkomligheten. Till det krävs en analys hur en större region påverkar sjukvårdens tillgänglighet och struktur. Tidsplanen till 2019 kan tyckas vara väl optimistisk med så många frågor olösta.

Landstingsfullmäktige

2016-09-27

VLL 1567-2016

Det finns glädjande nog en majoritet i Sveriges riksdag för att lyssna in medborgarnas vilja innan nya större regioner bildas. I Sverige finns en lång och god tradition av bred samsyn över blockgränsen när politikens spelregler ska förändras.

Residensstad, länsstyrelse, säte för landshövding och förvaltning av en större region handlar om väldigt många arbetstillfällen. Om Umeå skulle tappa stora delar av den strategiska samhällsutvecklingen riskerar det dels många jobb men även på sikt en försämrad tillväxt. Tillväxt och Umeås konkurrenskraft mot övriga Sverige är inte något som kan tas för givet.

Utifrån att Umeå är norra Sveriges största stad och utgör en geografisk och naturlig centralpunkt samt har fungerande och effektiva kommunikationer skulle det vara naturligt att den stad som i dag uppfattas som centralort även blir det i en ny regionbildning.

Utifrån detta är inte regionfrågan högst upp på agendan utan andra frågor kring sjukvårdens ekonomi, tillgänglighet och personalens situation har större vikt för att utveckla sjukvårdens innehåll. Det finns massor av frågor som måste lösas. Den viktigaste frågan är och förblir på vilket sätt regionbildningen blir bättre för västerbottningarna? Sammantaget finns många frågor som är obesvarade som det krävs svar på innan en ny regionbildning kan komma på plats. Tidigast år 2023 vore ett rimligare riktmärke.

Landstingsfullmäktige

2016-09-27

VLL 1567-2016

Regional indelning - tre nya län. Liberalernas förslag till yttrande

Ett Norrlandslän kommer att omfatta en mycket stor geografisk yta, vilket försvårar när det gäller demokratifrågor, lokalkännedom vid beslutsfattande och tillgängligheten för befolkningen till beslutsfattare. Ska denna regionala indelning ske måste det bygga på en tydlig medborgarnytta och ha stark förankring hos de som berörs. Sjukvården står inför gigantiska utmaningar när det gäller tillgång till personal, tillgänglighet och ekonomi. Vi Liberaler anser att dessa problem löses inte med en regionbildning. Dessutom är tidsplanen till 2019 orealistisk med tanke på att så många frågor är olösta.

Landstingsfullmäktige

2016-09-27

VLL 1567-2016

Regional indelning - tre nya län. Sverigedemokraternas förslag till yttrande

Sammanfattning

Vi menar att den föreslagna regionindelningen inte löser några problem. Detta är fel verktyg för att försöka få bukt med de problem vi ser runtom Norrland, i Västerbotten samt i Umeå.

Ett tema som vi återkommer till, är behovet av ett reviderat kommunalt utjämnings-system, där de produktiva inlandsorterna måste premieras i större utsträckning än de kommuner som drabbats hårt av utanförskap och ytterligare problem till följd av den ansvarslösa invandringspolitiken. I förlängningen har Norrland drabbats.

Vi ställer oss även kritiska till de stundtals konstlade slutsatserna som utredarna inte sällan drar utan tidigare argumentation.

Vi ser demokratiska, ekonomiska, och organisatoriska problem med ett bildande av Norrlands län.

Demokratiaspekter

Vi vill inte ändra förvaltningsområde för medborgarna mellan valen. Detta är ett förkastligt sätt att agera sett till kontrakualismens grundsyn. Folket har gått samman och byggt denna nation, och fortsätter driva nationen genom sina skattemedel. Att inte få vara med och besluta om detta i direktdemokratisk anda är beklagligt. Detta kommer spåda på politikerföraktet.

Vi instämmer med utredarnas analys att vi vill ha färre indirekt valda politiker i församlingar. Vi har vårt regionala exempel, Region Västerbotten, vilket man stundom får för sig att utredarna specialstuderat.

Vi menar att det medför stora demokratiska problem, och att dessa i förlängningen leder till förvaltningsproblem. En särskild utmaning, kallar utredarna det, är att de förtroendevalda ska representera en stor geografisk enhet. Vi ser det som mer än en utmaning. De få politiker som väljs i Norrlands inland, kommer inte att ha samma kapacitet som de i kuststråket. Många partier väljer att strategiskt välja frågor som särskilt gynnar de större städerna. Det får till följd att dessa får fler mandat, eftersom fler bor i de stora städerna.

Inlandet har i dag inte samma möjligheter till bland annat primärvård. Detta resulterar i att företagande blir svårare. Kunskapsintensiva näringar såsom biltestning i Arjeplog kan få problem att locka dit bilbolag om de inte kan garantera sin personal vårdtrygghet.

Detta är något vi slår vakt om. Om storregionen går igenom, kommer det att drabba Norrland.

Härjedalen har sagt att de hellre tillhör mittsverige, vilket inte alls är så märkvärdigt då föreningen med Jämtland tillkom utan att de båda länen haft något historiskt samre. Vidare säger utredarna att denna fråga vidare bör utredas.

Landstingsfullmäktige

2016-09-27

VLL 1567-2016

Regional utveckling

Vi ser stora problem att låta vårt kommunförbund Region Västerbotten hantera regional utveckling. Det har i sig lett till att indirekt valda politiker fattar beslut bakom lyckta dörrar. Det har vidare föranlett en stor administrativ stab. Vi ser gärna att Västerbotten hanterar regional utveckling i landstinget i stället för att göra det i Region Västerbotten.

De regionala utvecklingsåtgärder som tillkommit i Västerbotten är dessutom tämligen tandlösa, och av försumbar effekt. Sett över halva Sveriges yta är tillika en halv miljard kronor en försumbar summa. För var regel finns emellertid undantag. Vi ser positivt på de ansökningar som rör Bottniska korridoren, då detta kan förbättra handel i och med den tillbakadragande isen. Det gäller också att vi ligger i framkant här för att kunna bygga vidare på denna näring.

Utredarna härleder inte hur medlen för regional utveckling skulle användas mer effektivt och till fler verksamheter. De skriver i stället att insatser för regional utveckling kräver en god lokalkännedom och närhet, något man eliminerar genom storregionsbildandet.

Rimligen bör satsningarna på regional utveckling vara säkerställda att ha en långsiktigt positiv effekt för de nordligaste länen. Om vi tar en konkret satsning som skulle medföra en långvarig positiv utveckling, tag då satsningen på den Bottniska korridoren – vilken verkar vara säkerställd genom EUs målsättning att tillse att vart medlemsland ska vara anslutna genom järnväg.

Denna satsning har vi fått till stånd gemensamt mellan länen, alldeles utan en storregion.

Det finns inga skäl att tro att en storregion skulle säkerställa effektfulla regionala satsningar.

Vidare menar man att de fyra nordligaste länen ska få en starkare röst vad gäller påverkan inom EU och nationellt. Men vår röst är stark. Vår röst har en särställning i fördraget om EUs funktionssätt, genom artikel 174.

"För att främja en harmonisk utveckling inom hela unionen ska denna utveckla och fullfölja sin verksamhet för att stärka sin ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållning.

Unionen ska särskilt sträva efter att minska skillnaderna mellan de olika regionernas utvecklingsnivåer och eftersläpningen i de minst gynnade regionerna.

Bland de berörda regionerna ska särskild hänsyn tas till dels landsbygdsområden, dels områden som påverkas av strukturomvandlingar och dels regioner med allvarliga och permanenta, naturbetingade eller demografiska nackdelar, såsom de nordligaste regionerna med mycket låg befolkningstäthet, öregioner, gränsregioner och bergsregioner."

– Art. 174 EUF

Landstingsfullmäktige

2016-09-27

VLL 1567-2016

Detta är av huvudsaklig betydelse vad gäller fördelningen av nationella och EU-medel. Att utredarna försöker skrämna oss – genom formuleringen att givet att OM vi inte har en stark nog röst, så kommer vi inte kunna påverka när förändringar föreslås som får negativa konsekvenser – är inte bara beklagligt, utan rentav verklig-hetsfrånvänt.

Utbildning och Forskning

I det initiala avsnittet kallat utbildning och forskning, så delar vi utredarnas uppfattning att inget kommer förändras. Detta gör att vi har svårt att instämma i utredarnas slutledning att detta kommer leda till en bättre och mer välutvecklad forskning. Snarast menar vi att vi bör fortsätta samarbeta på det viset vi gör i dag, då vi ser goda resultat.

Kultur- och föreningsliv

Som utredarna fastslår så pågår samarbete i dag mellan länen, samtidigt fungerar verksamheterna inom länen bra. Utredarna menar att verksamheterna kan komma att samarbeta bättre genom en storregionlösning, genom att dra paralleller till Skåne och Västra Götaland, men då har man igen jämfört län med helt annorlunda förutsättningar.

Många organisationer måste byta administration till att få ett större område. Detta kommer bli påfrestande initialt och i många fall kommer organisationerna bli svår-överskådliga. Administrationen kommer göra att kulturföreningar, ideella föreningar och intresseföreningar kommer få svårigheter initialt, men också i efterhand.

Pendling, infrastruktur, kollektivtrafik

Behovet av lokal persontrafik kan kartläggas lokalt, t.ex. med hjälp av lokala universitet, varefter trafikverket prioriterar satsningar enligt lämpliga modeller för hela riket.

Samma gäller godset, där det finns gott om exempel på felinvesteringar i t.ex. järnvägsterminaler som byggts i glesbygd och inte används i en lönsam omfattning.

Det finns inte många vinster att göra genom kollektivtrafik genom att ha storregion, då problemen mellan de andra storregionerna kvarstår.

Sjukvård

Samverkan finns redan i de nordliga länen, precis som utredarna fastställer, genom NRF. Detta är bra. Vi menar att denna typ av samverkan är av godo. Vi menar också att denna typ av samverkan går att utveckla naturligt, utan att dra om länsgränserna.

Utredarna menar även att Folk tandvården och primärvården inte kommer förändras eftersom de oftast är inriktade efter lokala förutsättningar. Man menar att man frigör resurser genom att koncentrera den högspecialiserade vården, och att dessa kan läggas på primärvård.

Landstingsfullmäktige

2016-09-27

VLL 1567-2016

Vi instämmer i sak, att mer medel kan komma att läggas på primärvård genom att koncentrera högspecialiserad vård. Det problem vi ser emellertid, är att primärvården inte kommer alla till del. Ser man till inlandet så har de inte alls samma möjligheter att få ta del utav primärvård i dag, och genom bildandet av ett större län, så kommer de även få stora problem att se till deras intressen i den demokratiska arenan. I synnerhet som inlandet, sett till ytan, kommer få väldigt få ledamöter i ett kommande parlament.

Det som behövs här är en fullständig revision av det kommunala utjämnings-systemet. Detta måste vara första steget. Att bilda en storregion är rentav kontra-produktivt, eftersom åtgärden gör att KUS kommer i skymundan.

Vi slår vakt om vikten av ett levande inland, då basindustrin i stor utsträckning, sett till befolkningen, drivs av dessa till synes fattiga kommuner. De behöver ha tillgång till vård för att kunna klara av att både fortsätta existera, men även för att kunna vidga sina verksamheter. Ytterst kommer detta länen till gagn.

Utredarna gör bedömningen att sammanläggningen av de fyra nordligaste länen kommer medföra bestående fördelar för hälso- och sjukvården genom en större geografisk bas som ska ge bättre förutsättningar för en välfungerande vårdstruktur. Detta argument är ett auktoritetsargument, och saknar förankring.

Utredarna menar att storregionen kommer lösa sjukvårdens utmaningar om att nå en effektiv och ändamålsenlig användning av tillgängliga resurser. Igen använder utredarna auktoritetsargument, utan att vidare förankra det.

Det kommunala utjämningsystemet

Detta är något som är i akut behov av revision. Att utredarna här väljer att låta strukturbidragen ligga på samma nivå som innan är förkastligt. Givetvis beror detta på att den ansvarslösa invandringsspolitiken kostat på kommuner i söder hellre än oss i norr, och att utjämningsystemets parametrar bytts ut, från att gynna det resursstarka inlandet, så att de kan få en trygg tillvaro – och därmed fortsätta driva och utveckla sina verksamheter: till att finansiera utanförskap i södra Sverige.

Detta borde prioriteras långt över en ny regionindelning.

Landstingets ekonomiska situation

Utredningen framhåller att de fyra länen kommer att ha ett mer – till globala och nationella trender sett – stabilt ekonomiskt utgångsläge. Tre län där naturresurser och tillverkningsindustri dominerar ekonomin, samt att Jämtland bestående av en åttondel av befolkningen av det tilltänkta Norrlands län, där man också visar på en vinst genom turistnäringen.

Att utredarna pekar på Jämtland med annorlunda näring, det ekonomiskt svagaste länet (tillsammans med Västernorrland), med bara en åttondel av befolkningen av det tilltänkta Norrlands län, övriga visar på en orealistisk disposition från utredarnas sida. Detta är snarast intellektuellt oärligt.

Landstingsfullmäktige

2016-09-27

VLL 1567-2016

Vad gäller den kunskapsintensiva näringsens stabiliseringskapacitet så instämmer vi i att näringen absolut kan komma att kompensera för eventuella förluster i och med ett skiftande konjunkturläge, men dels är inte den kunskapsintensiva näringen att betrakta som stabil näring då kunskapsintensiva företag i snabb utveckling i många fall är mindre stabila då det är lättare att flytta intellektuella jobb och lätt utrustning, programvara och datorer m.m. till låglöneländer med bra utbildningssystem, och dels att näringen i dag inte är nog väl utbyggd för att kunna hantera de mängderna. Om länsgränserna dras om kommer länen vara konjunktur känsliga, det medför helt enkelt ingen förändring.

Man kommer fram till att en storregion troligtvis skulle kunna göra samma besparing som Danmark gjort tidigare (trots deras radikalt annorlunda demografiska situation) om 10 %. Upp emot 10 % rationaliseringar av den administrativa personalen. Detta skulle motsvara 200 Mkr i stornorrland genom stordriftsfördelar.

Vi menar för det första att jämförelsen med Danmark är märklig. Det tilltänkta Norrlands län är drygt fem gånger större än Danmark till ytan, och har drygt sex gånger färre befolkning. Totalt är befolkningstätheten drygt 30 gånger lägre än Danmark. Så att påstå att jämförelsen haltar är att ta i underkant.

Utredarna lägger inte fram några som helst goda skäl att anta att en sammanslagning skulle kunna underlätta den ansträngda ekonomiska situationen våra landsting befinner sig i.

§ 126-157, 7 bilagor

Plats och tid Sessionssalen, gamla stadsbiblioteket i Umeå
2016-09-27, klockan 08.30-16.45, ajournering mellan klockan 12.15-13.15

Beslutande

Västerbottens läns västra valkrets

(Dorotea, Lycksele, Malå, Norsjö, Sorsele, Storumans,
Vilhelmina och Åsele kommuner)

Marita Fransson (S)
Magnus Eriksson (S)
Maria Kristoffersson (C)
Margaretha Löfgren (V), § 126-146 (del av)
Agneta Lindström-Berg (S), ersättare för Karin Malmfjord (S)
Catharina Viktorsson (M)
Urban Lindström (S)
Nicke Grahn (L)
Urban Larsson (C)
Betty-Ann Nilsson (KD)

Västerbottens läns norra valkrets

(Skellefteå kommun)

Karin Lundström (S)
Janeth Lundberg (S)
Kenneth Andersson (S)
Ulrika Lindström (-)
Roger Marklund (S), ordförande
Carin Hasslow (L), § 126-148 (del av)
Eva Fransson (M), ersättare för Andreas Löwenhök (M)
Sture Lundgren (S), ersättare för Anna Vestermark (S)
Daniel Öhgren (C)
Mona Andersson (S), ersättare för Tobias Wass (S)
Susanne Dufvenberg (S)
Ylva Hedqvist Hedlund (V)
Jonas Andersson (S)
Anders Hård (MP), ersättare för Maalin Wikström (MP)
Håkan Jansson (KD), ersättare för Karl-Gustav Lilja (KD)
Jens Wennberg (L)
Elin Segerstedt Söderberg (M)
Linda Carstedt (S)
Mattias Åman (S)
Peter Lindkvist (SD) § 126-148 (del av)

Västerbottens läns södra valkrets

(Bjurholms, Nordmalings, Robertsfors, Umeå,
Vindelns och Vännäs kommuner)

Peter Olofsson (S)
Harriet Hedlund (S)
Erik Ferry (V)
Nicklas Sandström (M)
Andreas Eliasson (S), ersättare för Erik Bergkvist (S)
Ewa-May Karlsson (C)

Marianne Normark (L)
Charlotte Lundkvist (S)
Liv Granbom (M)
LiseLotte Olsson (V)
Robert Winroth (MP)
Per-Erik Lundmark (S)
Robert Lindgren (S), ersättare för Katarina Jonsson (S)
Birgitta Nordvall (KD)
Isac Öberg (M)
Ulf Björk (S)
Helen Forsberg (V)
Olle Edblom (C)
Thommy Bäckström (L)
Kerstin Granberg Lundgren (S), ersättare för Nina Loughlin (S)
Petter Nilsson (SD), § 126-151 (del av)
Solvig Jonsson (S), ersättare för Alejandro Caviedes (S), § 145-157
Anna-Karin Nilsson (M)
Ann-Louise Hansson (MP)
Maria Westberg (V), ersättare för Jessica Åhlin (V)
Margareta Gustavsson (S)
Gunnar Viklund (S)
Anna-Karin Lundberg (KD)
Sonja Eriksson (S), ersättare för Saga Henriksdotter (S)
Lena Riedl (M)
Lars Bäckström (C), § 126-148 (del av)
IngMarie Westh (L), 2:e vice ordförande
Jonas Karlberg (V), § 126-148 (del av)
Lars Lilja (S)
Linda Berglund (S)
Per Hörnsten (M)
Ulf Liljegren (S)
Eva Andersson (S)
Rikard Lähdekorpi (V)
Alireza Mosahafi (MP), § 126-151 (del av)

Övriga

Anders Sylvan, landstingsdirektör
Sofia Jonsson, sekreterare

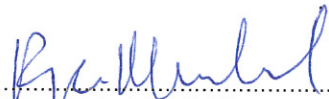
Sekreterare

.....
Sofia Jonsson

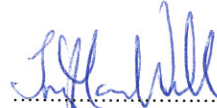

Justerat

2016-10-06

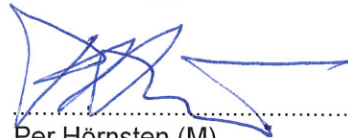
Roger Marklund (S)
Ordförande § 126-135, 145-157

IngMarie Westh (L)
Ordförande, § 136-144

Thommy Bäckström (L)
Justerare

Per Hörnsten (M)
Justerare

BEVIS OCH ANSLAG OM JUSTERING

Anslagsdatum

2016-10-06

Plats för anslag

Västerbottens läns landstings officiella anslagstavla,
Köksvägen 11, Umeå.

Protokollet förvaras hos

Registratorn vid landstingshuset, Köksvägen 11, Umeå.

Registrator

Kaarina Sölvebrand

2016-09-27

VLL 1567-2016

2016-06-30

Fi2016/02568/K

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Regional indelning - tre nya län

Sammanfattning

Västerbottens läns landsting har beretts möjligheten att yttra sig över delbetänkandet "Regional indelning - tre nya län" (SOU 2016:48).

Landstinget har under indelningskommitténs tidigare arbete också givits möjlighet att bidra med lokalt kunskapsunderlag och i dialog med kommittén värderat underlaget. Landstingets beredningsarbete har skett i stor samverkan med övriga tre norrlands-ting.

Landstinget stödjer grundargumentet att landstingens och länens medborgare skulle gynnas av färre, större och kraftfullare län/regioner.

Landstinget anser att det är önskvärt att bildandet av Norrlands län kan ske 2019 för att ta tillvara effekter av samordning, utveckling och effektivisering som en grund för nödvändiga satsningar och framtida utveckling inom hälso- och sjukvårdssektorn.

Landstinget ser den stora geografiska ytan som bildar Norrlands län som utmanande när det gäller demokratispekter och lokalkännedom. De argument som i övrigt talar för att en större region blir en starkare kraft som kan ta tillvara regionens intressen nationellt och internationellt överväger dock.

Generella utgångspunkter

Landstinget delar bilden av de utmaningar som samhällsorganisationen står inför. Ur medborgarnas perspektiv är den största utmaningen att framgent ha en jämlik tillgång till den nivå av hälso- och sjukvård som är möjlig med hänsyn till finansiering, kompetensförsörjning och kunskapsutveckling. Landstinget ser också att regional tillväxt och utveckling är en förutsättning för skattekraft och välfärdens utveckling.

Landstinget delar synen att hälso- och sjukvården har behov av fortsatta strukturförändringar för att kunna bli mer kostnadseffektiv. Det handlar både om en koncentration av vissa resurser för specialiserad vård, men även gemensamma strukturer och resurser för decentraliserad sjukvård. En sammanhållen forsknings- och innovationsstruktur ger både förutsättningar för utveckling och kan attrahera kompetenta medarbetare.

De ökande investeringsbehov i byggnader och teknisk utrustning som gäller för oss och övriga landsting gynnas av samordning och en större kritisk massa. Den ökade digitaliseringen kräver både gemensamma stora investeringar, men och också en jämlik och utbyggd infrastruktur.

2016-09-27

Landstingens ekonomiska ställning har försvagats de senaste åren. Detta gäller inte minst för norrlandstingen. Såväl årsresultat som soliditet och pensionsskulder uppvisar en negativ utveckling.

Nationella konsekvenser

Landstinget stödjer i stort de argument som anförs för skapandet av större län. Kommittén har samlat, men avstått från att vikta de olika argumentens betydelse. Landstingets utgångspunkt är att då länens/landstingens uppdrag till mer än 9/10 består av hälso- och sjukvård bör dessa argument ha den tyngsta betydelsen.

Tillväxt och utveckling

Landstinget delar synen att större län är en förutsättning för tillväxt och utveckling. Landstinget anser att större regioner med en starkare roll i arbetet med regional tillväxt och utveckling i Sverige är avgörande för att kunna möta och ta tillvara de möjligheter och utmaningar som tecknas av indelningskommittén. Exempelvis leder dagens splittrade struktur och assymetri till att små län i dag inte kan attrahera nationella och Europeiska projekt och infrastruktursatsningar som de tre största regionerna naturligt gör. Ett annat viktigt område är möjligheten att koordinera och få till stånd större och långsiktiga regionala satsningar inom infrastruktur och kollektivtrafik, digitalisering samt attraktiva miljöer för människor och företag.

Regional samhällsorganisation

En ny koncentrerad regionbildning ger också möjlighet att åtgärda den assymetri som råder för statliga myndigheters representation i nuvarande län. Landstinget delar kommitténs bedömning att länsstyrelsens uppdrag att samordna staten regionalt bör förtydligas och förstärkas, liksom länsstyrelsernas roll i det regionala tillväxtarbetet.

Landstinget anser att Länsstyrelsens roll som statlig samordnare främst bör fokusera på arbetet med statliga mål, lagar och tillsyn snarare än att företräda det utvecklingsarbete som sker på olika myndigheter. En samlad statlig hållning kring avvägning av mål och lagar skulle kunna förenkla kommunernas planprocesser samt arbetet med regionala strategier och utvecklingsinsatser. Länsstyrelsens roll i tillväxtarbetet bör fokusera på att främja samverkan och dialog mellan region och myndigheter kring det regionala tillväxtarbetet och statliga mål och intressen, snarare än att vara statens samlade företrädare i tillväxtarbetet.

Landstinget anser att det vore av värde om regeringen i kommande proposition fastslår att Sverige på regional samhällsnivå från år 2023 ska vara indelat i sex län och att statliga myndigheter ska följa denna indelning. En decentralisering av lokaliseringen och tillgången till både statlig och regional verksamhet och service ger ökad utvecklingskraft.

De nuvarande sex sjukvårdsregionerna har skapats för att möjliggöra samverkan. Samverkansnämndernas funktion som enbart rådgivande organ lämnar fortfarande ett stort utrymme för kostnadseffektiv samordning av sjukvårdsresurser.

2016-09-27

Utgångspunkter för indelning

Med utgångspunkt från utredningsdirektivet där arbete som gjorts i tidigare utredningar ska vara vägledande stödjer landstinget ansvarskommitténs kriterier för indelning. De förstärker både förutsättningarna för hälso- och sjukvårdsuppdraget och för regional utveckling. Utredningen konstaterar att olika perspektiv har olika logiker och därmed finns inte en indelning som möter alla olika perspektiv optimalt. Det blir då viktigt att det indelningsperspektiv som generar störst medborgarnytta får störst genomslag.

Föreslagen länsindelning

Landstinget stödjer ambitionen att i förslaget försöka skapa jämstarka län. Västerbottens läns landsting önskar ingå i ett gemensamt län/region med sina tre grannlandsting. Landstinget ser det som en stor fördel att kunna bilda detta län 2019. Ett försenat startdatum skulle riskera att samordningskraft förloras, utveckling parkeras och kostnadseffektiva lösningar senareläggs. Landstinget konstaterar att namngivningen av länen följer en logisk konsekvens, men ser att den geografiska skillnaden mellan Norrland och Norrlands län kan komma att vålla missförstånd.

Lokala/regionala konsekvenser för Norrlands län

Västerbottens läns landsting delar kommitténs bedömning av de effekter som en sammanslagning av de fyra Norrlandslänen skulle möjliggöra. Landstinget konstaterar att kommittén bl.a. lyfter fram dynamiska effekter för arbetsmarknad, regional utveckling, infrastruktur, kollektivtrafik och kultur.

Landstinget delar också kommitténs analys om fördelar för hälso- och sjukvården i fråga om resurseffektivitet och utvecklingskraft. Administrativ samordning och framtida gemensamma investeringar kan frigöra de resurser som krävs för att möta medborgarnas förväntan på utbud, tillgänglighet och kvalitet inom vård och omsorg. Det gäller såväl specialiserad sjukvård som primärvård.

Infrastruktur och kollektivtrafik

Det föreslagna Norrlands län omfattar geografiskt mer än halva Sveriges yta. Det kommer att vara av yttersta vikt att en väl fungerande kollektivtrafik och övrig infrastruktur kan bidra till att hålla samman hela regionen. Regeringen bör därför överväga att rikta extra medel till Norrlands län för att säkerställa en hållbar utveckling inom området.

Skattesats och ekonomi

Indelningskommittén konstaterar att en bibehållen genomsnittlig skattesats för den nya regionen skulle landa på 11,45 skattekröningar under förutsättning att kollektivtrafiken överförs till landstingen på samma sätt som genomförts i Jämtland, med en skatteväxling på 0,35 kronor för det tre övriga landstingen. Det skulle innebära en skattehöjning från dagens nivå i Jämtland och Västerbotten och en motsvarande minskning i de två andra länen. Västerbottens läns landsting betonar att den aviserade höjningen om 0,50 kronor till 11,60 kronor år 2017 kommer att genomföras för att möta fortsatta kända sänkningar i utjämningsystemet.

2016-09-27

Det kommunalekonomiska utjämningsystemet

Landstinget stödjer kommitténs förslag att det nya landstinget ska ha rätt till samma belopp som gällde för de ingående landstingen vid tidpunkten för indelningsändringen. Det utesluter inte behovet att framgent göra en ny översyn av hela utjämningsystemet

Demokratiaspekter

Utredningen lyfter fram att ett Norrlands län kommer att omfatta en mycket stor geografisk yta, vilket kan medföra en särskild utmaning när det gäller aspekter som demokratifrågor, lokalkännedom vid beslutsfattande och tillgänglighet till beslutsfattare. Västerbottens läns landsting anser att de frågorna behöver hanteras med stor respekt samtidigt som landstinget konstaterar att den samverkan som bedrivs redan i dag mellan de fyra nordligaste länen fungerar väl trots de stora avstånden. Det finns en betydande kunskap och erfarenhet att bygga vidare på. Förhoppningen är att reformen ska leda till att lokalt och regionalt beslutsfattande stärks genom nya besluts- och samarbetsformer samt decentralisering av statliga anslag. I avvägningen mellan risker med ett till ytan stort län och de möjligheter en större bas medför anser landstinget att det senare väger tyngre.

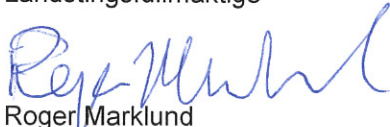
Namn

Landstinget ställer sig bakom benämningen Norrlands län.

Residensstad

Landstinget avstår från att föreslå residensstad i detta skede.

VÄSTERBOTTENS LÄNS LANDSTING
Landstingsfullmäktige

Roger Marklund
1:e vice ordförande

Sofia Johsson
Sekreterare